

BITS OF FREEDOM
VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN

Stichting Bits of Freedom

Postbus 10746
1001 ES Amsterdam

M +31(0)6 5438 6680

E ot.vandaalen@bof.nl

W www.bof.nl

Leden van de Commissie Veiligheid en Justitie

Bankrekening 55 47 06 512
Bits of Freedom, Amsterdam
KVK-nr. 34 12 12 86

Betreft

Alternatieve aanpak bestrijding afbeeldingen seksueel kindermisbruik

Datum

Amsterdam, 12 april 2011

Geachte heer, mevrouw,

Ter voorbereiding op het overleg van 20 april over de aanpak van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik wil ik graag met u onze gedachten hierover delen. De minister heeft in zijn voortgangsbericht van 4 maart aangegeven dat hij accepteert dat providers geen internetfilter zullen implementeren. Bits of Freedom ondersteunt dit besluit van de minister: het geldt dat gemoeid is met het verbergen van deze afbeeldingen kan beter besteed worden aan het verwijderen daarvan. Wij roepen u dan ook op om dit besluit van de minister te steunen en tegelijkertijd geld te investeren in uitbreiding van het Meldpunt Kinderporno (het "meldpunt"). We lichten dat hieronder graag toe.

Deelnemers ECP/EPN willen bijdrage leveren aan strijd tegen seksueel kindermisbruik

Zoals u waarschijnlijk bekend, hebben de internetproviders samen met overheid en maatschappelijke organisaties de krachten gebundeld binnen het Platform Internetveiligheid (PIV), onderdeel van ECP-EPN. Het blokkeren van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik is één van de onderwerpen waar het PIV zich op richt. Oorspronkelijk zou het meldpunt, gefaciliteerd door het PIV, lijsten met te blokkeren websites aanleveren aan internetproviders.

De deelnemers hoopten met deze aanpak een bijdrage te leveren aan de strijd tegen afbeeldingen van seksueel kindermisbruik op internet, in aanvulling op de inspanningen van politie en justitie en het meldpunt. Ook toen al stelden de deelnemers echter vraagtekens bij de effectiviteit van deze aanpak: "Mogelijkheden om een blokkering te omzeilen zijn en blijven aanwezig", zo schreef ECP/EPN op haar site.

Onafhankelijke experts vinden dat blokkeren websites niet effectief

Die vraagtekens over de effectiviteit zijn het afgelopen jaar alleen maar toegenomen. Naast het feit dat de blokkade kan worden omzeild, wordt ook geconstateerd dat het aantal websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik significant is gedaald. Dat blijkt uit de brief van de voorzitter van ECP/EPN namens de Werkgroep Blokkeren Kinderporno (**bijlage**). Hij baseert zich daarbij op het meldpunt, dat constateert dat sinds 2006 het aantal websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik is afgenomen. De deelnemers aan het PIV schatten dat er nu vrijwel geen websites op de zwarte lijst zouden komen te staan.

Deze afname wordt toegedicht aan veranderde mogelijkheden van uitwisseling van bestanden en de toename van aandacht vanuit de opsporingsdiensten en het publiek in het algemeen. Dezelfde trend werd ook in het Verenigd Koninkrijk geconstateerd bij het Engelse meldpunt, de Internet Watch Foundation (zie dezelfde **bijlage**). Hierdoor zou het blokkeren van websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik naar de mening van de experts van het meldpunt niet meer dienen als een probaat en effectief middel in de bestrijding van kinderporno op internet. De minister accepteert dit besluit.

Oplossing: investeren in verwijderen in plaats van verbergen

Bits of Freedom ondersteunt dit besluit. Het opent namelijk de weg naar maatregelen die het probleem bij de bron bestrijden. Bits of Freedom vindt: het beleid zou erop gericht moeten zijn om afbeeldingen van seksueel kindermisbruik niet te verbergen, maar te verwijderen. Op die manier wordt de aanbieder van de afbeeldingen geraakt en wordt voorkomen dat de afbeeldingen verder worden verspreid. Slachtoffers kunnen na verwijdering er dus ook veel meer op vertrouwen dat zij later niet geconfronteerd worden met deze beelden – want die zijn verwijderd.

Bits of Freedom is daarom voorstander van een beleid dat de middelen die beschikbaar waren gemaakt voor dit filter, worden geïnvesteerd in het aanpakken van de websites die deze afbeeldingen verspreiden. Het meldpunt is de aangewezen organisatie om deze taak op zich te nemen: zij kan op basis van haar expertise en in samenwerking met autoriteiten in het buitenland verzoeken om verwijdering sturen naar hosters van websites die zich in het buitenland bevinden. Hiervoor zal het meldpunt extra mankracht moeten aannemen: de minister zou samen met de providers dit kunnen bekostigen. Wij roepen u dan ook op om het besluit van de minister te steunen en hem tegelijkertijd te verzoeken om geld beschikbaar te maken voor deze uitbreiding van het meldpunt.

Uiteraard ben ik graag bereid om dit verzoek toe te lichten, mocht daartoe behoefte bestaan.

Hoogachtend,

Ot van Daalen

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. Minister Mr. I. W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum : 18 november 2010
Onderwerp : Voortgang blokkeren kinderporno
Kenmerk : 10148

ECP-EPN
Overgoo 13

Geachte heer Opstelten,

Postbus 262
2260 AG Leidschendam
Telefoon: +31 (0)70-419 03 09
Fax: +31 (0)70-419 06 50
E-mail: info@ecp-epn.nl
www.ecp-epn.nl
BTW: NL 806777291 B01

Namens de Werkgroep Blokkeren Kinderporno bericht ik u over de voortgang en het proces met betrekking tot het zelfregulerings-initiatief aangaande het blokkeren van afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen ("kinderporno"). De werkgroep maakt onderdeel uit van het Platform Internetveiligheid ("Platform"), waarin ook uw ministerie participeert. Het Platform heeft tot doel een structurele bijdrage te leveren aan het verbeteren van de internetveiligheid voor de consument. Dit willen wij bereiken door een open dialoog en gezamenlijke uitwerking van concrete afspraken en initiatieven door de markt, overheid en maatschappelijke organisaties. Het onderwerp blokkeren van kinderporno is, gezien de maatschappelijke relevantie, één van de concrete onderwerpen waar het Platform zich op richt.

Namens de Werkgroep Blokkeren Kinderporno kan ik u berichten dat de deelnemende partijen goede vorderingen hebben gemaakt bij het maken van afspraken die nodig zijn om het blokkeren van kinderpornowebsites te implementeren. Partijen zijn het over belangrijke zaken eens geworden zoals:

- de criteria voor een zwarte lijst;
- de mogelijkheid klachten over die lijst te uiten en de wijze waarop die worden behandeld;
- verschillende uitvoeringstechnische en beveiligingsaspecten;
- wijze van blokkering en
- de organisatie (zoals het onafhankelijke Meldpunt Kinderporno).

Partijen hebben aangegeven – en de inzet van financiële middelen daarvoor toegezegd – in gezamenlijkheid tot blokkering over te willen gaan op basis van een door het Meldpunt Kinderporno vast te stellen zwarte lijst.

Echter zijn wij geconfronteerd met ontwikkelingen waarover het Meldpunt Kinderporno ons heeft gerapporteerd die ons noodzaken u daarover te informeren.

Onze aandacht heeft zich de laatste maanden gericht op de inhoud en omvang van de zwarte lijst van websites met afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen. Het Meldpunt Kinderporno, als onafhankelijke expertorganisatie, heeft hierover een rapportage opgesteld. Daaruit blijkt dat de omvang van het aantal commerciële websites met afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen in 2010 drastisch is afgenomen ten opzichte van de start van de initiatieven. Volgens de meldingen die bij het Meldpunt Kinderporno binnenkomen wordt voor de verspreiding van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik steeds meer gebruik gemaakt van andere internetdiensten.

Dit komt overeen met de ervaringen in het Verenigd Koninkrijk ("VK"), dat voor filteren en blokkeren van kinderporno als toonaangevend kan worden beschouwd. De omvang van de zwarte lijst van het Engelse Meldpunt, de Internet Watch Foundation (IWF), is in de afgelopen twee jaar fors teruggelopen (van rond de 2000 websites die per dag op de lijst stonden tot minder dan 400). En dit terwijl in het VK veel ruimere criteria worden gehanteerd voor opname op de zwarte lijst. Daarin zijn bijvoorbeeld alle landen behalve het VK opgenomen, dus ook alle landen waar Nederland verdragen of afspraken mee heeft en die dien ten gevolge niet opgenomen worden op de Nederlandse zwarte lijst op basis van de criteria zoals door u aan de Tweede Kamer aangegeven. Doorvertaald naar de Nederlandse situatie betekent deze trend, dat er op dit moment nagenoeg geen kinderpornowebsites over blijven om te blokkeren.

De initiatieven tot het filteren en blokkeren van websites met kinderporno zijn opgekomen rond 2006. Inmiddels zijn de mogelijkheden van het internet, bijvoorbeeld door de populariteit van internetdiensten en software waarbij internetgebruikers gemakkelijk (grote) bestanden kunnen uitwisselen, veranderd. Daarnaast zijn de laatste jaren zowel nationaal als internationaal de opsporing van kinderpornografie, als ook de publieke aandacht voor de verspreiding van kinderpornografie via het internet, fors toegenomen. Deze ontwikkelingen kunnen verklaren dat het aantal commerciële websites met afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen is afgenomen.

Op basis van de rapportage van het Meldpunt Kinderporno komen wij tot de voorlopige conclusie dat als gevolg van deze ontwikkelingen het blokkeren van websites met kinderporno via een zwarte lijst een voorziening is die thans niet meer als een probaat en effectief instrument kan dienen om bij te dragen aan de bestrijding van kinderporno op internet. Het was bekend dat blokkering geen 100% effectieve methode is, maar wel als drempel voor (ongerichte) toegang tot dergelijke informatie, door ons kon worden ingezet. Die bereidheid daartoe hebben wij dan ook in concrete actie omgezet.

Het onderzoek van het Meldpunt leidt er thans echter toe dat wij tot de conclusie moeten komen dat blokkering van kinderporno op de door ons voorgestane wijze, niet meer bijdraagt tot de door ons gezamenlijk geformuleerde doelstelling en daarom niet effectief kan worden ingezet.

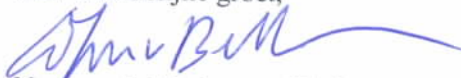
Vanzelfsprekend blijven wij bereid om ten aanzien van kinderporno de huidig uitgewerkte vorm van blokkering in te zetten indien onderzoek en ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Alle partijen hechten belang aan en zien de noodzaak van blijvende samenwerking op dit gebied. Wij zijn daarom ook nadrukkelijk beschikbaar voor verder overleg hierover. In de Werkgroep Blokkeren Kinderporno van het Platform Internetveiligheid zullen de (inter)nationale ontwikkelingen en initiatieven blijvend worden geïnventariseerd. Mogelijke nieuwe effectieve activiteiten zullen wij ook met u en andere betrokken partijen blijven beoordelen en wij zullen steeds afwegen of het in de Nederlandse situatie haalbaar en maatschappelijk aanvaardbaar geacht wordt deze initiatieven verder uit te werken.

De partijen uit de Werkgroep Blokkeren Kinderporno adviseren u deze brief openbaar te maken en op te nemen als onderdeel van de voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer.

Voor nadere informatie zijn wij vanzelfsprekend te allen tijde beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Namens de Werkgroep Blokkeren kinderporno
Arie van Bellen